

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER KAPSAMINDA KAPATILAN KURUMLARIN BORÇLARININ ÖDENMESİNDE TAKİP EDİLECEK USUL ve ESASLAR

PROCEDURES AND PRINCIPLES TO BE CONSIDERED WITH RESPECT TO
PAYMENT OF THE DEBTS OF CORPORATIONS THAT HAVE BEEN CLOSED
DOWN BY STATUTORY DECREES

Hasan POYRAZ*

ÖZ

15 Temmuz sürecinden sonra FETÖ/PDY ile illiyet ve iltisakı olan kurum ve işletmeler, KHK'lar kapsamında kapatılarak malvarlıkları hazineye intikal ettirilmiştir. Kapatılan bu şirketlere ticari teamüller çerçevesinde mal satan ya da bu şirketlere hizmet veren fakat bedelini tahsil edemeyen şahıs ve kurumlar bu durumdan doğrudan etkilenmiş bulunmaktadır. Ayrıca kapatılan şirketler bünyesindeki eğitim kurumlarına, 2016-2017 eğitim sezonu için kayıt yaptıran ve bedelini peşin ödeyen fakat hizmet alamayan velilerin sayısı da azımsanmayacak derecededir.

Kapatılan kurumlara mal ve hizmet verip bedelini alamayan ve bu kurumlara avans mahiyetinde eğitim bedeli ödeyenlerin alacaklarını tahsil edip edemeyecekleri, tahsil edilecekse ne zaman ve ne şekilde tahsil edecekleri çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır.

ABSTRACT

After July 15, institutions and businesses that were in causality and coherence with FETO / PDY were closed down within the scope of statutory decrees and their assets were transferred to the treasury. Persons and institutions that sell goods or services to these closed corporations within the framework of commercial customs but can not collect their costs are directly affected by this situation. In addition, the number of parents who have registered their children to the closed corporations in the field of education for the 2016-2017 season and paid for their services but unable to receive services, is a considerable amount.

The main concern of this study is the issue of whether the ones who paid for the education costs in advance and the ones who sold goods and services to these corporations but can't receive the costs, will get their receivables. In

* Vergi Müfettişi

M.G.T.: 05.05.2017 / M.K.T.: 15.06.2017

Anahtar Kelimeler: 670 Sayılı KHK, FETÖ/ PDY, 371 Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği, İnceleme Değerlendirme Komisyonu, İl KHK İşlemleri Bürosu

addition, the matter when or how they can collect these receivables.

Keyword: Statutory decrees No. 670, FETO / PDY, national property general communiqué No. 371, examination and evaluation commission, provincial statutory decree organization

1- GİRİŞ

15 Temmuz 2016 tarihinde ülkemizin milli birlik ve bütünlüğünü hedef alan bir darbe teşebbüsü gerçekleştirilmiştir. Bu darbe teşebbüsünün akabinde 20.7.2016 tarih ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde olağanüstü hal ilan edilmiş ve Olağanüstü Hal kapsamında, darbe teşebbüsü ve terörle mücadelede zaruri olan tedbirleri almak amacıyla **667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname** (KHK) hazırlanmıştır.¹

Söz konusu Kararname ile Milli güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütüne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisaki veya irtibatı belirlenen kurum ve kuruluşlar kapatılmıştır. Takip eden süreçte yeni KHK'lar yayınlanarak irtibat ve iltisakı tespit edilen yeni kurumlar listeye eklenmiş, iltisakı olmayan kurumlar da listeden çıkarılmıştır.

667 sayılı KHK'dan sonra olağanüstü hal kapsamında **670 sayılı KHK** yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 670 sayılı KHK ile 667 sayılı KHK çerçevesinde kapatılan kurum ve kuruluşların bağlı buldukları şirketler de ticaret sicilden terkin edilerek hazineye intikal ettirilmiştir.²

667 sayılı KHK kapsamında **371 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliği** yayınlanmıştır.³ Bu tebliğ ile KHK(lar) kapsamında kapatılan kurum ve kuruluşların hazineye intikal eden her türlü taşınır, mal varlığı, alacak ve hakları, belge ve evrakı, tapuda hazine adına tescil edilecek taşınmazları hakkında yapılacak iş ve işlemler ile ilgili usul ve esaslar belirlenmiştir. Tebliğ ile hazine adına tescil edilen malvarlığının kayıt, defter ve belgelere uygunluğunun denetimi ve malvarlığına dâhil edilmesi gereken başkaca mal, hak ve alacak olup olmadığının araştırılması amacıyla İnceleme ve Değerlendirme Komisyonlarının kurulması öngörülmüştür. İnceleme ve Değerlendirme Komisyonları ise Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı tarafından görevlendirilecek bir Vergi Müfettişi başkanlığında Milli Emlak ve Muhasebe birimlerinden görevlendirilecek iki personelin katılımıyla üç kişiden oluşmaktadır.

İnceleme ve Değerlendirme Komisyonlarının raporlarını icra etmek amacıyla Defterdarlıklar bazında da İl KHK İşlemleri Bürosu oluşturulmuştur.

670 sayılı KHK'nın 5. maddesinin 5. fıkrasıyla KHK'lar kapsamında kapatılan kurumların borçlarının ödenmesinde takip edilecek sıralamaya yer verilmiştir. 679 sayılı KHK'nın 6. maddesi ile de 670 sayılı KHK'nın 5. inci maddesinin 5. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:⁴

"(5) Borçların ödenmesinde, kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay gibi borçlar, çalışanların sigorta primleri, rehinli alacaklar, enerji, iletişim ve su kullanım borçları,

¹ 667 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 23.07.2016 tarih ve 29779 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

² 670 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 17.08.2016 tarih ve 29804 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır

³ 24.08.2016 tarih ve 29780 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

⁴ 679 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 06.01.2017 tarih ve 29940 Mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

çeşidine bakılmaksızın beşyüz Türk Lirasını geçmeyen borçlar ve diğerleri şeklinde sıralama esas alınır. Kapatılan özel öğretim kurum ve kuruluşları, kurs, dersane, öğrenci yurtları ve pansiyonlara avans veya peşin ödeme şeklinde kapatma tarihinden sonraki dönemler için ifa edilmiş olan öğrenim ve barınma bedelleri, yukarıda belirtilen sıraya tabi tutulmaksızın iade edilir.”⁵

Ayrıca 689 sayılı KHK'nın 5. maddesi ile, 670 sayılı KHK'nın 5. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.⁶

“Bu madde hükümleri 20.7.2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnamele uyarınca gerçekleştirilen bütün kapatma işlemleri hakkında uygulanır.”

670 sayılı KHK ile kapatılan kurum ve kuruluşlardan alacak ve hakkı olanların KHK tarihinden itibaren (KHK tarihinden sonra kapatılan kurumlar için kapatılma tarihinden itibaren) **60 gün içinde** alacak talebinde bulunabileceği belirtilmiştir. Kapatılan kurumlardan alacağı olan şahıs ve kurumlar da KHK tarihinden itibaren; KHK yayın tarihinden sonra kapatılan kurumlar için kapatılma tarihinden itibaren 60 gün içinde defterdarlıklara dilekçe ile müracaatlarını yapmışlardır.

2- BORÇLARIN ÖDENMESİNDE TAKİP EDİLECEK SÜREÇ

Borçların nihai ödeme işlemi Defterdarlıklar nezdinde kurulan İl KHK İşlemleri Bürosu aracılığıyla yerine getirilecektir. Ancak İl KHK İşlemleri Bürosu ödeme işlemi yerine getirirken İnceleme ve Değerlendirme Komisyonlarınca tanzim edilecek *“Görüş ve Öneri Raporlarını”* dikkate alacaktır. Görüş ve Öneri Raporunda belirtilen şahıs ve kurumlara belirtilen tutarlar ödenebilecektir. İnceleme Değerlendirme Komisyonları (İDK) raporlarını tanzim ederken aşağıda belirtilen kıstasları kendine ölçü alacak ve bu kıstaslar çerçevesinde ödeme yapılıp yapılamayacağına karar verilecektir.

2.1- Kurumların Varlık ve Borçlarının Tespiti

İDK'lar öncelikli olarak kapatılan kurumların varlık ve borçlarının tespitini yapacaktır. Eğer kurumun herhangi bir varlığı yoksa borçların ödenmesi de söz konusu olmayacaktır. Varlıkların tespiti yapılırken “Nakit Varlıklar”, “Taşınır Varlıklar” “Taşınmaz Varlıklar”, “Menkul Kıymetler”, “Nakil Vasıtaları”, “Alacak ve Haklar” şeklinde sınıflandırılacaktır. Kuruma ait demirbaşlar, gayrimenkuller ve nakil vasıtaları bilirkişi görüşü de alınarak değerlemeye tabi tutulacaktır. Eğer kurumların muvazaalı bir şekilde elden çıkardıkları bir varlık söz konusu ise komisyon muvazaayı tespit ederek muvazaalı satışın iptalini talep edecek ve muvazaayla elden çıkarılan varlığı da Malvarlığına dâhil edecektir. Kapatılan kurumlardan alacağı olanların hakkının korunması için bu işlem elzemdir. Zira kurumun malvarlığı borçlarını karşılamaz ise karşılanamayan borçların ödenmesi söz konusu olmayacaktır.

2.2- Alacak Talep Edenlerin FETÖ/PDY İlliyet ve İltisakı

Komisyonlar kapatılan kurumlardan alacak talep edenlerin FETÖ/PDY ile illiyet ve iltisakını tespit edecektir. Eğer alacak talebinde bulunan şahıs ve kurumların FETÖ/PDY ile illiyet ve iltisakı var ise bu talepler dikkate alınmayacaktır. Zira 670 sayılı KHK'nın 5. maddesinin 1. fıkrasında ödemelerin illiyet ve iltisakı olmayanlara yapılabileceği belirtilmiştir. Komisyon, şahıs ve kurumların illiyet ve iltisakını tespit ederken emniyet ve savcılık birimlerinden destek alacaktır.

⁵ Hasan Poyraz, “KHK'lar Kapsamında Kapatılan Kurum Ve Kuruluşlardan Alacağı Olanların Yapacağı Muhasebe Kaydı”, www.muhasebetr.com, Erişim Tarihi: 27 Mart 2017

⁶ 689 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 29.04.2017 tarih ve Mükerrer 30052 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2.3- Alacak Talebinin Gerçek Mal ve Hizmet Teslimine Dayanması

Kapatılan kurumlar ile ilgili yapılan alacak talepleri gerçek bir teslimde dayanmalıdır. Alacak iddiasında bulunan şahıs ve kurumlar alacak iddialarını ispat edici belgeler ile desteklemelidir. Eğer teslim edildiği iddia edilen mal ve hizmetin gerçek olduğuna dair kanaat getirici bir belge tevsik edilemezse alacak talepleri dikkate alınmayacaktır.

2.4- Borçların Ödenmesinde Takip edilecek Sıra

İnceleme Değerlendirme Komisyonları borçların ödenmesinde 670 sayılı KHK'da belirtilen sıralamayı dikkate almak zorundadır. Sıralama aşağıdaki tabloda gözüktüğü gibidir.

SIRA	AÇIKLAMA
1	Kapatılan özel öğretim kurum ve kuruluşları, kurs, dershane, öğrenci yurtları ve pansiyonlara avans veya peşin ödeme şeklinde kapatma tarihinden sonraki dönemler için ifa edilmiş olan öğrenim ve barınma bedelleri,
2	Kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay
3	Çalışanların sigorta primleri,
4	Rehinli alacaklar
5	Enerji, iletişim ve su kullanım borçları
6	Çeşidine bakılmaksızın beş yüz Türk Lirasını geçmeyen borçlar
7	Diğer Borçlar

Tablodan da anlaşılacağı üzere eğer kurumun kapatılma tarihinden sonrası için kuruma bir ödeme yapılmış ise (Kurs ücreti, Okul Ücreti, Yurt Ücreti) bu ödemeler için öncelik tanınacaktır. Ancak yapılan bazı komisyon araştırmalarında kapatılan kurumların varlıklarının talep edilen kurs ücretlerini dahi karşılamadığı görülmektedir. Bu gibi durumlarda kurumun malvarlığı ile ödenebilecek borçlarının oranlanması ve ödemelerin oran nispetinde yapılması hakkaniyet açısından daha uygun olacaktır.

3- ALACAK TALEPLERİNE İLİŞKİN ÖRNEKLER

Örnek 1: Ankara ilinde bulunan ve 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan X Eğitim Kurumunun alacak ve borçlarına ilişkin tablo aşağıdaki gibidir. Emniyet ve savcılık biriminden gelen bilgilere göre kurumdaki ticari alacak talebinde bulunan A Şahsının FETÖ/PDY ile illiyet ve iltisakının olduğu belirtilmiştir.

KURUMUN MALVARLIĞI	TUTAR	KURUMUN BORÇLARI	TUTAR
Nakit Varlıklar	100.000,00	Vergi Borcu	15.000,00
Taşınır Varlıklar	55.000,00	Gelecek Sezona ilişkin Kurs Ücreti	300.000,00
Gayrimenkuller	350.000,00	SGK Borcu	25.000,00
		Belediye Borcu	12.000,00
		Elektrik Borcu	3.000,00
		A Şahsının Ticari Alacak Talebi	50.000,00
TOPLAM	505.000,00	TOPLAM	405.000,00

Kurumun malvarlığı alacak taleplerini karşılamaktadır. Bu takdirde A şahsının alacak talebi hariç tüm alacak talepleri karşılanacaktır.

Örnek 2: Ankara ilinde bulunan ve 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan Y Eğitim Kurumunun alacak ve borçlarına ilişkin tablo aşağıdaki gibidir. Emniyet ve savcılık biriminden gelen bilgilere göre kurumdan ticari alacak talebinde bulunan B Şahsının FETÖ/PDY ile illiyet ve iltisakinin olmadığı belirtilmiştir.

KURUMUN MALVARLIĞI	TUTAR	KURUMUN BORÇLARI	TUTAR
Nakit Varlıklar	100.000,00	Vergi Borcu	15.000,00
Taşınır Varlıklar	55.000,00	Gelecek Sezona ilişkin Kurs Ücreti	300.000,00
Gayrimenkuller	200.000,00	SGK Borcu	25.000,00
		Belediye Borcu	12.000,00
		Elektrik Borcu	3.000,00
		B Şahsının Ticari Alacak Talebi	50.000,00
TOPLAM	355.000,00	TOPLAM	405.000,00

Tablodan da anlaşılacağı üzere; kurumun malvarlığı borçlarının tamamını ödemeye yetmemektedir. Kurumun malvarlığının borçları karşılaması durumunda ödemeye mani bir durum da söz konusu değildir. Kurumun malvarlığı **355.000 TL** borçları ise **405.000 TL**'dir. Borçların sadece 355.000 TL kısmı ödenecektir. Bu takdirde öncelikli olarak 300.000 TL tutarındaki kurs ücreti, sonra 15.000 TL tutarındaki Vergi Borcu, sonra 12.000 TL tutarındaki Belediye borcu, sonra 25.000 TL tutarındaki SGK Borcu, sonra da 3.000 TL tutarındaki elektrik borcu ödenecektir. Yapılan toplam ödeme tutarı (300.000+15.000+12.000 +25.000+3.000) =355.000 TL'dir. Kurumun malvarlığı da 355.000 TL'dir. Bu borçların dışında başka bir borcun ödenmesi söz konusu olmayacaktır. Dolayısıyla B şahsı alacağını tahsil edemeyecektir. Ancak Y Eğitim Kurumunun daha sonra başka bir varlığı tespit edilirse bu takdirde B Şahsı alacağını talep edebilecektir.

Örnek 3: Ankara ilinde bulunan ve 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan Z Eğitim Kurumunun alacak ve borçlarına ilişkin tablo aşağıdaki gibidir.

KURUMUN MALVARLIĞI	TUTAR	KURUMUN BORÇLARI	TUTAR
Nakit Varlıklar	20.000,00	Vergi Borcu	15.000,00
Taşınır Varlıklar	5.000,00	Gelecek Sezona ilişkin Kurs Ücreti	46.000,00
Gayrimenkuller	10.000,00	-A Şahsı Kurs Ücret Talebi	15.000,00
		-B Şahsı Kurs Ücret Talebi	12.000,00
		-C Şahsı Kurs Ücret Talebi	10.000,00
		-D Şahsı Kurs Ücret Talebi	9.000,00
TOPLAM	35.000,00	TOPLAM	61.000,00

Tablodan da anlaşılacağı üzere kurumun malvarlığı **35.000 TL** ancak borçları **61.000 TL**'dir. Malvarlığı borçları karşılamaya yetmemektedir. Bu tabloda kurumun sadece kurs ücretleri ödenebile-

cektir. Ancak kurumun malvarlığı kurs ücretlerini de karşılamamaktadır. Bu takdirde malvarlığı ile ödenebilecek borç kalemi tutarı oranlanmalı ve oran nispetinde ödeme yapılmalıdır.

Oran = Kurumun Malvarlığı / Ödenebilecek Borç Kalemi Tutarı

0,76= 35.000 / 46.000 (Alacak talepleri %76 oranında yerine getirilecektir.)

Ödeme yapılacak tutarlar aşağıdaki tabloda olduğu gibidir.

ÖDENEBİLECEK BORÇLAR	TOPLAM ALACAK TUTARI	ÖDEME ORANI (35.000/46.000)	ÖDENECEK TUTAR
A Şahsı Kurs Ücret Talebi	15.000,00	0,760869565	11.413,04
B Şahsı Kurs Ücret Talebi	12.000,00	0,760869565	9.130,43
C Şahsı Kurs Ücret Talebi	10.000,00	0,760869565	7.608,70
D Şahsı Kurs Ücret Talebi	9.000,00	0,760869565	6.847,83
TOPLAM	46.000,00		35.000,00

4- SONUÇ

Kapatılan kurumların malvarlığı ve borçlarına ilişkin Görüş ve Öneri Raporları 2017/Mayıs ayı itibariyle İnceleme Değerlendirme Komisyonları tarafından İl KHK İşlemleri Bürolarına gönderilmektedir. İl KHK İşlemleri Bürosu gelen raporlar doğrultusunda alacak talebi olanların talepleri ile ilgili nihai işlemleri yapacaktır. Kapatılan kurumlardan alacak talebinde bulunan vatandaşlarımızın İl KHK İşlemleri Bürosuna müracaat ederek gelinen aşamayı öğrenmesi gerekmektedir. Talepleri yerine getirilemeyen vatandaşlarımız daha sonra adli mercilerde hakkını arayabilecektir.

KAYNAKÇA

- 667 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- 670 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- 679 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- 689 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
- 371 Sıra Nolu Milli Emlak Genel Tebliği
- www.muhasabetr.com